

Yritystuet ravintoloille koronakriisissä

Otto Toivanen /

Aalto yliopisto ja Helsinki GSE

Helsinki GSE Tilannehuone

Esityksen sisältö

- Taloustieteelliset perustelut tuelle valtion pakkotoimien johdosta
- Tuki / korvauslaskennan periaatteista
- Muutamia ravintola-alan tietoja

Taloustieteelliset perustelut tuelle valtion pakkotoimien johdosta

1. Tehokkuusnäkökulma
 2. Oikeudenmukaisuusnäkökulma
- Yrittäjälle konkurssi henkilökohtainen tragedia.
 - Talouden näkökulmasta keskeistä lyhyellä tähtäimellä tuotantokapasiteetin – niin fyysisen kuin henkisen – ylläpito.
 - Pidemmällä tähtäimellä keskeistä varmistaa tuottavuuskasvu, myös resurssien uudelleen suuntaamisen kautta.

Tukiperusteista

- Jos tavoite tuotantokapasiteetin säilyttäminen, keskeistä antaa juuri sen verran tukea, että tuotantokapasiteetti säilyy.
- Myös riskinjakoa eri tahojen kanssa voi miettiä tästä näkökulmasta (esim. vuokralainen / vuokranantaja).
- Onko tukipäätöksillä vaikutusta pitkällä aikavälillä yrittäjäksi ryhtymisen kannusteisiin (“implisiittinen yhteiskuntasopimus”)?

Tukiperusteista

- Tukiperusteiden määrittämisessä otettava kannustinvaikutukset huomioon.
- Nämä voivat olla positiivisia (työllistetään / ei lomauteta) tai negatiivisia (annetaan myynnin laskea / ei innovoida).
- ➔ Mieluummin menneisyyden kuin tulevaisuuden perusteella.
- Dynaamiset vaikutukset (“huominen on ylihuomisen eilinen”) huomioon.

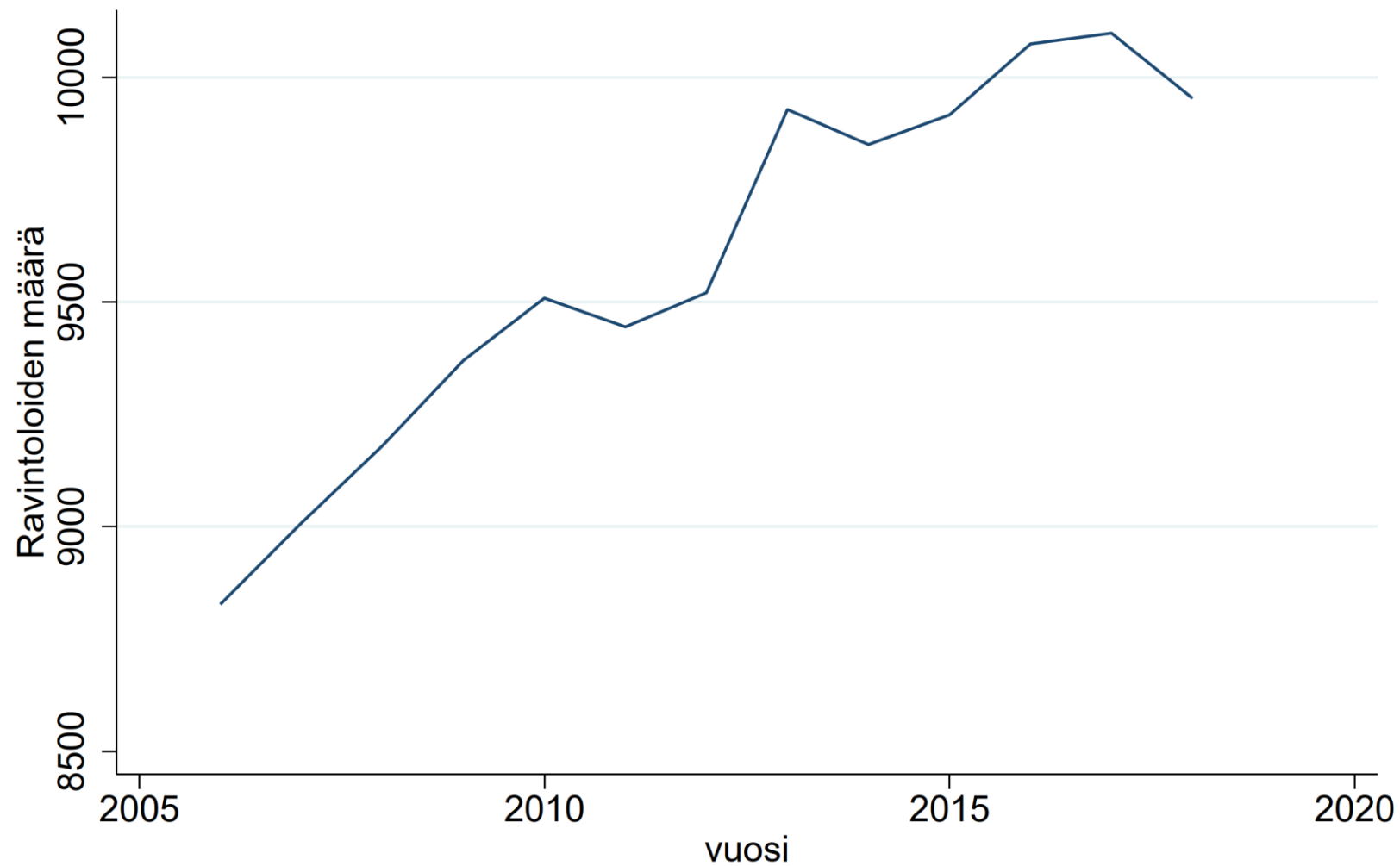
Korvausperusteista

- Jos tavoite on korvata menetyksiä, tulee määritellä, mikä on se tapahtuma, jonka johdosta korvauksia maksetaan.
 - Pakkosulkeminen?
 - Yli 10 hengen kokoontumisten kieltö?
 - Kysynnän väheneminen koronatartuntariskin takia?
- Tämä auttaa määrittelemään kontrafaktuaalia eli sen, mikä tulema olisi ollut ilman korvauksen aiheuttanutta tapahtumaa.
 - Myynti samaan aikaan viime vuonna?
 - Myynti ilman pakkosulkemista, mutta muiden rajoitteiden ollessa voimassa?
 - Myynti ilman mitään rajoitteita, mutta koronakriisin aikana?

Ravintola-alan tietoja

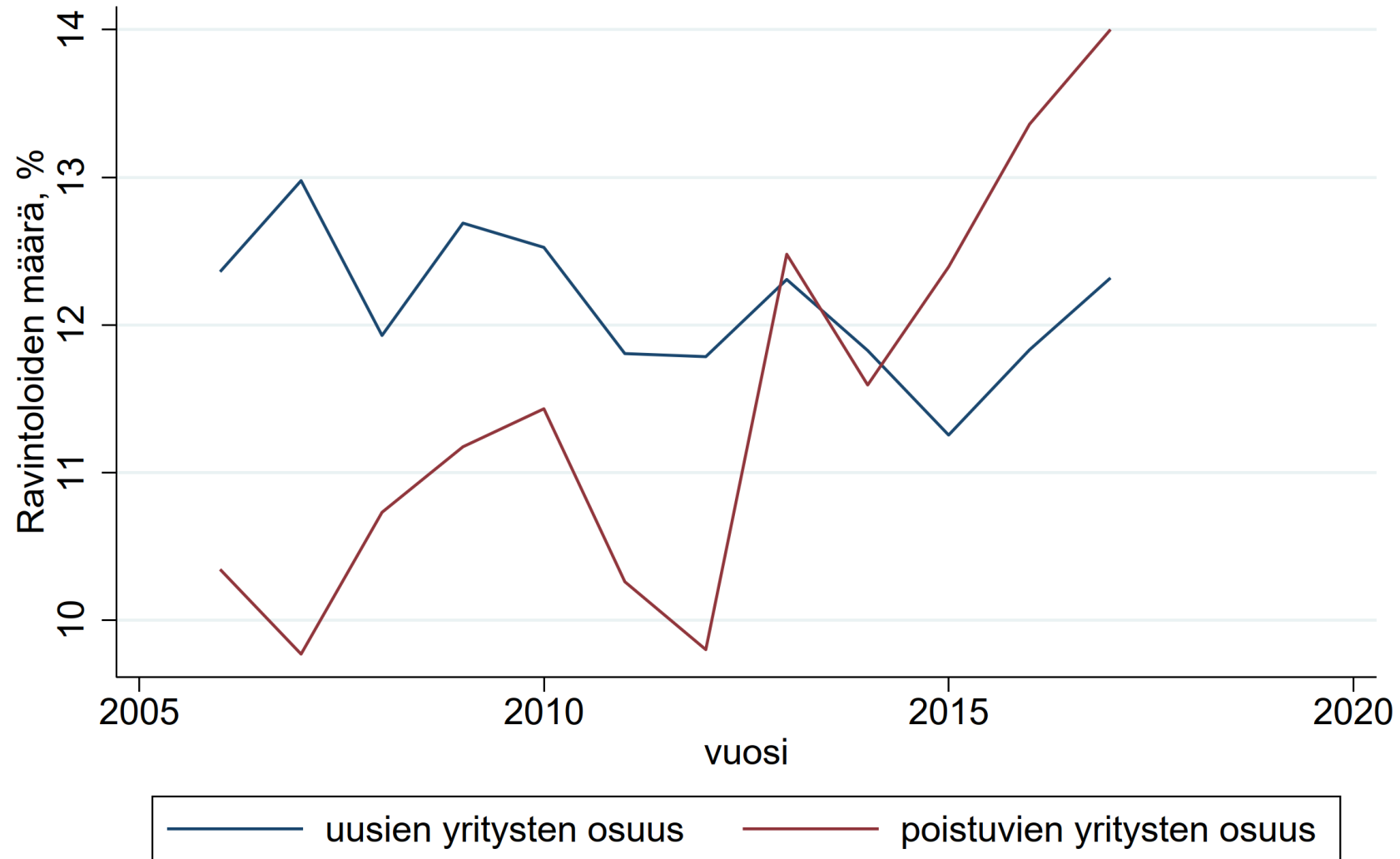
- Markkinatalouteen kuuluu se, että yrityksiä tulee ja poistuu markkinoilta.
- Tilastokeskuksen 2000 – 2018 aineiston perusteella 2-numerotoimialoilla
 - Uusien yritysten määrä keskimäärin noin 10% (majoitusala 7%).
 - Joka vuosi poistuu noin 8.5% yrityksistä (majoitusala 6%)
- Ravintola-alalla (toimiala 56) vastaavat luvut ovat 12% ja 11%; poistumisissa nousua yli ajan.
- Ravintoloiden(kin) kokojakauma hyvin vino: paljon pieniä yrityksiä, hyvin vähän suuria yrityksiä.

Ravintoloiden määrän kehitys

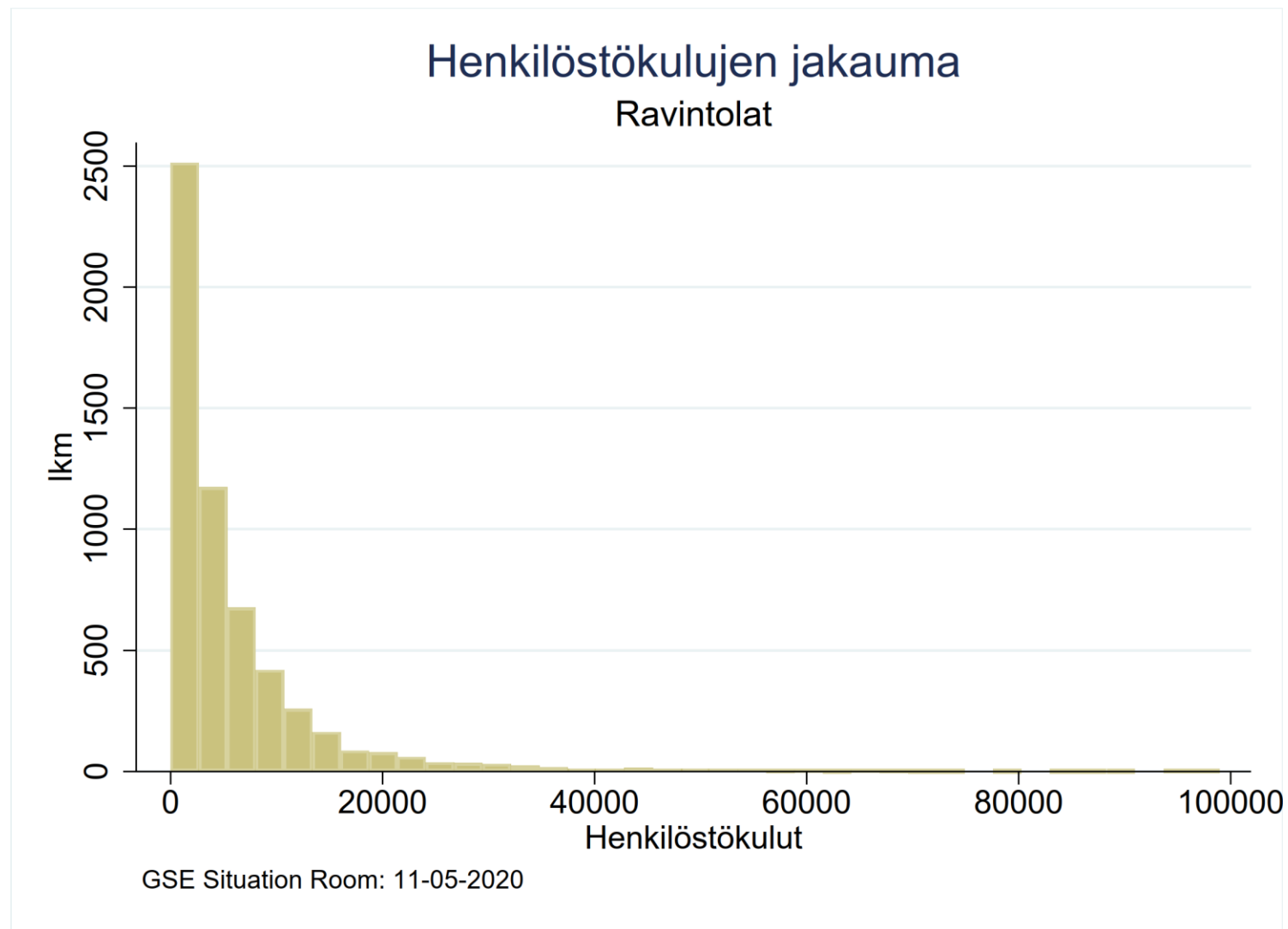

GSE Tilannehuone: 11-05-2020

Alalle tulo ja sieltä poistuminen

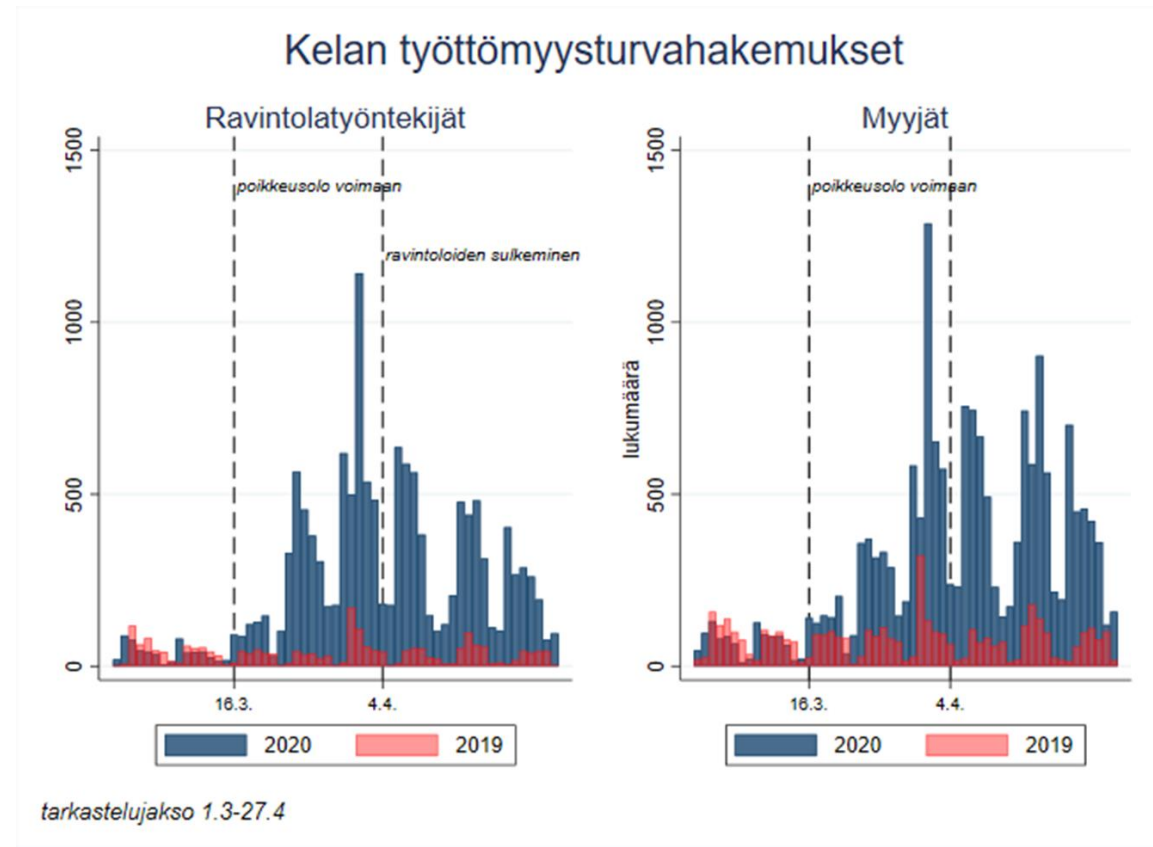
GSE Tilannehuone: 11-05-2020

- HUOM: Henkilöstökulut / kk, 2018 aineisto.

Ravintola-alan tietoja

- Ravintola-alan lomautuksista ja irtisanomisista suuri osa ennen sulkemista.

Ravintola-alan tietoja

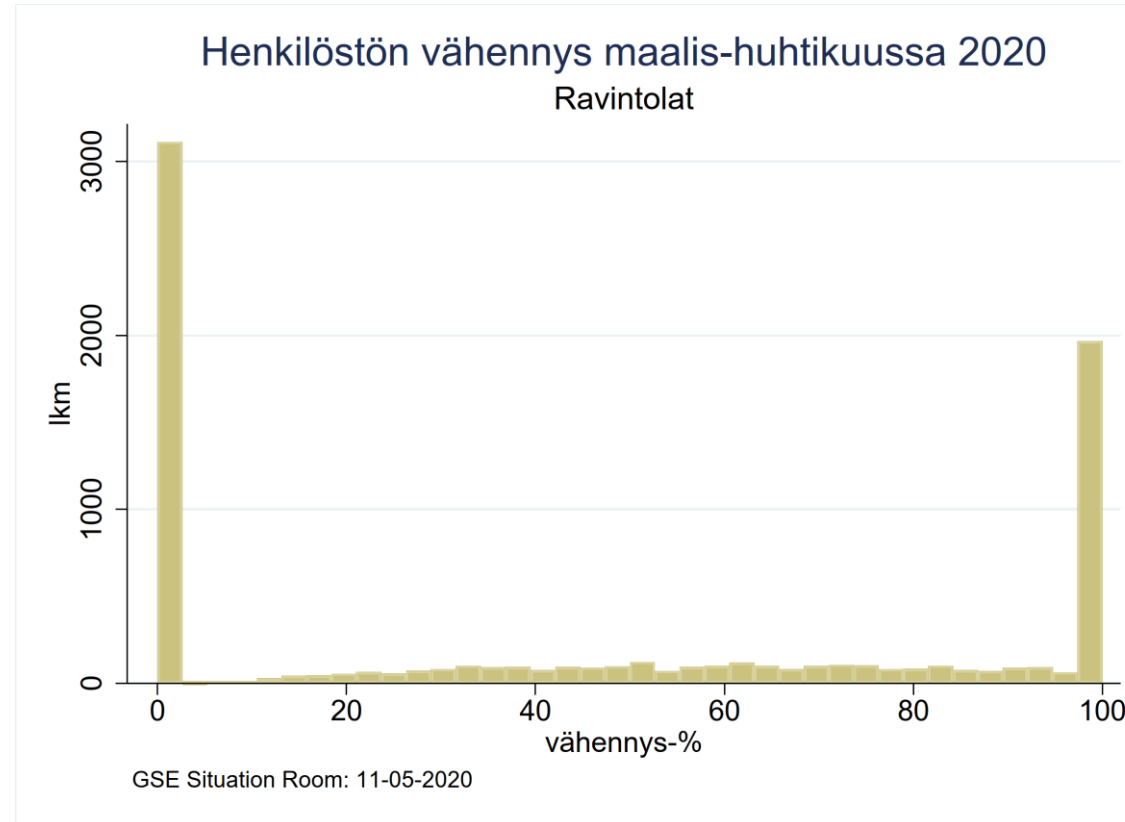
- Ravintoloista yli puolet on lomauttanut ja noin kolmanneksesta on työntekijöitä jäänyt työttömäksi maalis-toukokuussa 2020 (5.5.2020).
- Työntekijävähennys 70-80% niissä ravintoloissa, jotka joko lomauttaneet ja/tai irtisanoneet.

	Liikevaihto / vuosi	Hlöstökulut / kk	Vuokrat	Vähennys-%	Vähennys-% jos lomautettu / irtisanottu	Kulut vähennys-% huomioiden
k-a	660 000	17 600	4 400	45	73 / 76	11 700
mediaani	230 000	1 700	1 400	42	82 / 90	3 500
Ravintoloiden määrä	7 800	HUOM: mukana vain yritykset, jotka voitu yhdistää vuoden 2018 tilinpäätöstietoihin. Henkilöstömäärä vuodelta 2018. MARAn tilastojen mukaan noin 10 000 ravintolaa.				

Ravintola-alan tietoja

- Edelliset luvut kuvaavat keskimääräistä ravintolaa.
 - Ne, joilla edelleen kustannuksia todennäköisesti niitä, joilla myös (kannattavaa) myyntiä.
- Liikevaihdon muutoksista ei vielä (rekisteri)tietoa.
- Lomautukset ja irtisanomiset todennäköisesti korreloivat liikevaihdon muutoksen kanssa.
- Tilanne kuitenkin myös kaksijakoinen:
 - Suuri osa ravintoloista ei lomauttanut tai irtisanonut
 - Suuri osa ravintoloista lomauttanut / irtisanonut kaikki työntekijät

Ravintola-alan tietoja

- HUOM: kuviossa vähennys-% perustuu 2018 työntekijämääriin ja maalis-huhtikuun 2020 lomautuksiin ja irtisanomisiin 1.3 - 5.5.2020.

Ravintola-alan tietoja

- Alla olevat tiedot Tilastokeskuksen tilinpäätösaineistosta 2018 ilman linkitystä vuoden 2020 tietoihin

	Liikevaihto / vuosi	Palkat	Sosiaalikulut	Eläkekulut	Vuokrat
k-a	561 000	136 000	31 000	25 000	46 000
mediaani	180 000	28 000	7 600	5 600	13 300
Ravintoloiden määrä	9954				